

K.N.N.V. afd. Vriezenveen

Project: Torenvalk 2016.

(foto: G. Schepers)

Contactadres: Johan Niphuis
Westeinde 230
7671 CJ Vriezenveen
Tel.: 0546-565872

Verslag activiteiten en resultaten van het project Torenvalk 2016.

26-01-2016.

Met 4 man 's middags kast no. **TV4**. geplaatst op een kavel van eigenaar Jos Knoef in het Veenschap, tussen RW 36 en de Hoffmansweg.

Na het plaatsten van de nieuwe kast zijn de andere kasten nagezien en schoongemaakt.

Er hangen nu 5 Torenvalk nestkasten in het Veenschap, 1 op de Faijersheide en 1 op het oude Kerkhof, totaal 7 kasten.

Op de Faijersheide wordt nog 1 kast bijgeplaatst, in de bufferzone aan de noordkant.

Ook dit doen we nog voor het komende broedseizoen. Ons idee is dat op de Faijersheide voldoende ruimte is voor een 2^e Torenvalk nestkast.

Deze kast krijgt dan het no. **TV7**.

De kast, geplaatst door Robert Brunink op het oude Kerkhof krijgt vanaf nu het nr. **TV8**.

07-03-2016.

TV4. paartje Holenduiven.

15-03-2016.

Met 3 man Torenvalkkast **TV7**. geplaatst op de Faijersheide in de uiterste noord/west hoek. Onderweg naar de locatie zat er een Torenvalk ♀ in kast **TV6**.

16-03-2016.

Aanwezigheid van paar Torenvalken vastgesteld bij **TV2.** en **TV3.**

20-03-2016.

In **TV4.** een geringd ♀,

en in **TV6.** een geringd ♂. Hoogstwaarschijnlijk ‘onze’ jongen van vorig jaar.

Wij zijn nu al vol goede moed voor wat betreft de bezetting van de nestkasten in 2016. De meeste jongen blijven binnen een straal van ca. 50 km. van hun geboorteplek, en een vrij hoog percentage jonge Torenvalken neemt in het volgende jaar al deel aan het voortplantingsproces!, 32,4% ♂♂ en 46,2% ♀♀.

Echter het sterftepercentage onder de eerstejaars jongen is ook hoog, iets meer dan de helft namelijk 51 %.

(Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels, Rob G. Bijlsma et al. 1993.)

Als we hiervan uit mogen gaan, zouden er 3 tot 4 jonge vogels dit jaar kunnen meedoen om de Torenvalkstand op peil te houden c.q. te vergroten mits er voldoende aanbod van prooi is.

27-03-2016. **TV7.**

♀ Torenvalk op de kast.

31-03-2016. **TV1.**

Vorig jaar niet bezet, dit jaar wel.

Een uur waarnemingen bij **TV1.**

09.15 u. ♂ vliegt in de kast.

09.25 u. ♀ op de kast (geringd).

09.30 u. ♀ nog steeds op de kast en ♂ zit in een boom direct naast de kast.

09.43 u. ♂ vliegt opnieuw in de kast.

09.45 u. ♂ en ♀ beide heel kort in de kast. ♂ vliegt weg.

09.46 u. ♀ op de kast, ♂ komt aangevlogen en copulatie volgt, ♂ vliegt weer weg.

09.48 u. ♀ vliegt weg.

09.49 u. ♂ vliegt in de kast en ♀ op de kast.

10.02 u. ♂ vliegt weg.

10.06 u. Kauwtje komt bij de kast om te inspecteren?,
maar ♂ Torenvalk komt als uit het niets en verjaagd het Kauwtje.

10.08 u. ♀ vliegt weg.

10.15 u. ♂ zit in een boom in de buurt van de kast.

02-04-2016. **TV8.**

In/op/bij de kast geen activiteit van Torenvalken waargenomen. Wel van Homo Sapiens.

De route van een oefenrun voor de grote survival run met de naam “tot de nek in de drek” liep over het Oude Kerkhof langs de nestkast! Op onderstaande foto is de kast links in beeld.

Zou iemand van de deelnemers/sters de kast opgevalen zijn?

Wat erg opvalt, dat tijdens deze “run” het aantal ♀♀ de ♂♂ ver overtreft,
en wat verder opvalt, is dat de gemiddelde leeftijd van de ♂♂ ouder lijkt dan van de ♀♀!

Dit soort activiteiten en omdat het Oude Kerkhof ook een geliefd wandel/jogging gebied en hondenuitlaat plek is weerhoudt de Torenvalken er misschien van hier te broeden.

Of was de keuze om hier een nestkast voor Torenvalk te plaatsen mogelijk niet goed?

Het Oude Kerkhof (3,2 ha.) was in 2015 wel goed voor maar liefst 103 territoria verdeeld over 29 soorten broedvogels. Dat is omgerekend zo’n 322 terr./10 ha. Vergeleken met andere gebieden (het Hexel, Faijersheide, Kooiplas en Bruine Veld) kent het Oude Kerkhof een zeer hoge broedvogel dichtheid.

Soorten die hier in 2015 zijn gekarteerd o.a.; Sperwer, Boomvalk, Grote bonte- en Groene specht, Zanglijster, Tuinfluiter, Zwartkop, Glanskop, Staartmees, en Appelvink. Torenvalk is wel 2x gezien maar heeft geen broedpoging gedaan. (verslag Oude Kerkhof 2015, Robert Brunink)

Ook Ransuil was in 2010 broedvogel en heel bijzonder, in 2006 broedde er één paar blauwe Reigers. Dus!

In 2016 heeft opnieuw een Ransuil met succes gebroed. Er zijn 4 jongen waargenomen.

Wel kan men op de klompen aanvoelen, dat de toenemende recreatie druk niet positief zal uitpakken voor soorten en territoria!

02-04-2016. TV4.

03-04-2016.

Kasten 's middags in het Veenschap (J.N.) en Faijersheide (G.Sch.) bezocht.

Bij **TV6.** en **7.** op de Faijersheide wel activiteit van zowel ♂ als ♀.

Veenschap **TV2.** zit ♀ in de kast. (minimaal half uur).

Behalve dat er tussen **TV4.** en **5.** wel 2 Torenvalken aanwezig waren verder geen activiteit in/bij de kasten waargenomen.

Het is mogelijk dat er wel één in de kast aanwezig was maar dat is niet altijd goed te zien!

Het moet wel zijn koppie hoog houden of staart buiten de rand steken.

Bij **TV2.** duurde het ook een poosje voordat het mevrouw beliefde haar aanwezigheid kenbaar te maken.

05-04-2016.

TV1. ♂ en ♀ bij de kast.

TV2. Torenvalk (man of vrouw ?) bij de kast.

TV3. 15.35 u. ♂ en ♀ op rikkepalen in de buurt van de kast, ♀ met prooi (muis).

15.40 u. ♂ in de kast.

TV4. ♂ bij de kast.

TV5. geen activiteit waargenomen. Toch worden regelmatig Torenvalken in de buurt gezien.

TV6. ♀ in kast. ♂ in boom in de buurt.

TV7. ♂ en ♀ op rikkepalen in de buurt van de kast.

TV8. geen waarnemingen.

10-04-2016.

TV6. 08.45 u. ♂ in de kast.

TV7. 09.10 u. ♂ in de kast, word verjaagd door 2 zwarte Kraaien.

09.35 u. ♂ terug in de kast.

10.05 u. ♂ valt vanuit de kast aanvliegende Buizerd aan.

TV4. Torenvalk (geslacht ?) in de kast.

11-04-2016.

TV5. Torenvalk 1 ex. in de kast en 1 ex. op een rikkepaal in de buurt.

24-04-2016.

TV4. 06.45 u. ♀ in de kast.

25-04-2016.

Controle ronde langs de nestkasten. (G.Sch., J.N.)

TV7. 5 eieren, onbewaakt.

TV6. 6 eieren, onbewaakt, ♀ later weer in de kast.
TV5. 5 eieren, ♂ vliegt af.
TV4. 0 eieren, ♀ op de kast.
TV3. 4 eieren, ♀ vliegt af.
TV2. 6 eieren, ♀ vliegt af, ♂ zit in de buurt op rikkepaal.
TV1. 4 eieren, ♀ vliegt af.

De totaal score op dit moment is dus 30 eieren. Wij verwachten dat dit nog meer wordt omdat we denken dat de valken van **TV4.** ook nog gaan leggen. Regelmatig worden hier een paar Torenvalken (♀ geringd), in, op en nabij de kast gezien, en omdat we denken dat de legfels van 4, best nog wel 5, misschien wel 6 eieren kunnen worden!

Feit is dat 7 van de 8 nestkasten bezet zijn. Je zou dus kunnen stellen dat er behoorlijk woningnood onder de Torenvalken rond Vriezenveen heerste.

Tot nu toe zijn er 3 geringde Torenvalken (jongen van vorig jaar!?) die deelnemen aan het voortplantingsproces. **TV1.** geringd ♀, **TV4.** geringd ♀ en **TV6.** geringd ♂, en dit aantal klopt precies volgens de “Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels”.

05-05-2016.

TV2. 5 kuikens en 1 nog niet uitgekomen ei.

TV4. ook in deze kast nu 4 eieren, wat de totaal score brengt op 34 eieren en dat is bijna 75% meer dan in 2015!

13-05-2016.

Controle ronde langs de nestkasten. (G.S., G.Sch.)

TV1. 6 eieren, onbewaakt.

TV2. min. 5 jongen, onbewaakt.

TV3. 6 eieren, ♀ vliegt af.

TV4. 5 eieren, ♀ vliegt af.

TV5. 6 eieren, ♀ vliegt af.

TV6. 6 eieren, ♀ vliegt af.

TV7. 6 eieren, ♀ vliegt af.

TV8. een Eekhoorn heeft er zijn nest in gemaakt!

Met het terug kijken van het filmpje tijdens de nestkastcontrole, is soms toch nog moeilijk te zien uit hoeveel jongen het broedsel bestaat. Met name als de kuikens heel dicht op elkaar zitten.

Bij **TV2.** zijn daarom minimaal 5 jongen zeker!

Na divers overleg hebben we besloten (originele) ringen zelf te kleuren om de jongen van dit en vorig jaar uit elkaar te kunnen houden.

Dat betekent dat we 41 ringen vooraf gaan behandelen met een kleur (geel).

Opgemerkt moet worden dat dit **geen** officieel kleurring project van Sovon, Vogelbescherming of het “RAS” project is, maar ons eigen lokaal “Jaar Herkenning Torenvalken Vriezenveen” project!. (JHTV)

We gaan hiervoor een verf gebruiken die er na een X aantal jaren weer af zal zijn. Dit om wildgroei in kleurring projecten te beperken.

22-05-2016.

Controle ronde (G.Sch.)

TV1. 6 eieren.

TV2. 5 grote jongen.

TV3. 2 jongen, 4 eieren.

TV4. niet gecontroleerd.

TV5. 6 eieren.

TV6. 6 jongen.

TV7. 5 jongen, 1 ei.

23-05-2016. 1^e Ringdatum.

Deze middag onder een gestaag neervallende regen 5 jonge Torenvalken van **TV2.**, gemeten, gewogen en voorzien van een geel gespoten (2016) pootring (geschatte leeftijd ca. 20 dagen). Ze zijn dan al heel wat “mans”.

Meer ideale leeftijd om te ringen is ± 2 weken, dan zijn ze wat makkelijker hanteerbaar.

29-05-2016.
Controle (G.Sch.)
TV2.

Deze jongen, 23 mei geringd, vliegen binnen enkele dagen uit.

02-06-2016. 2^e Ringdatum.
Onder stralende omstandigheden met 4 man en ringer Ben Nijeboer, de jonge Torenvalken op de Faijersheide, **TV6.** en **TV7.** geringd.

In allebei de kasten 6 jongen. Een resultaat waar we niet van hadden durven dromen! Deze jongen waren ca. 2 weken oud, een uitstekend tijdstip om te ringen. Het was de bedoeling dat deze jongen een geel gespoten ring zouden krijgen maar die waren helaas vergeten mee te nemen. Dus krijgen de jongen van de Faijersheide geen gekleurde ring!

In het Veenschap moeten nu nog in 4 nestkasten, 22 jongen worden geringd. Deze gaan wel een gele ring krijgen. Kunnen we in ieder geval de jongen uit het Veenschap herkennen. Hiervoor is de datum 8 juni afgesproken, op een avond, zodat ook leden van de jeugdclub van de K.N.N.V. mee kunnen. Altijd spectaculair voor de kinderen en helemaal als ze zo'n jong even in de handen mogen hebben.

05-06-2016.

TV2. Jongen uitgevlogen.

08-06-2016. 3^e Ringdatum.

Onder uitstekende weerscondities 17 jongen in 3 kasten geringd. (geel gespoten ring!) 8 Jeugdleden en 3 ouders waren vanavond ook van de partij. Het was wel een hele optocht met 6 auto's, maar het enthousiasme van de kinderen was een grote beloning. Kinderen

enthousiast maken voor de natuur, daar ging het vanavond ook om! We moesten de jonge vogels *tellen* toen ze terug gezet werden in de kast.

TV1. 6 jongen geringd,

TV3. 6 jongen geringd,

TV4. Jongen niet geringd. Deze waren nog geen week oud, te klein om te ringen. Hiervoor zal een 4^e ringdatum moeten worden geprikt.

TV5. 5 jongen geringd.

De leeftijd van alle geringde jongen vanavond varieerde van ca. 12 tot 18 dagen.

16-06-2016. 4^e Ringdatum.

Vanavond de laatste 5 jongen in **TV4.** geringd.

Totaal zijn dit jaar binnen ons project nu 38 jonge Torenvalken geringd. Een groot succes.

Voor het volgend broedseizoen willen we aan de zuidkant van Vriezenveen in de Buitenlanden ten westen van het Lateraal kanaal achter de “volkstuinten” nog een kast plaatsen. Hier worden ook regelmatig Torenvalken gezien.

De kast **TV8**, op het Oude Kerkhof verplaatsen naar de zuidrand gaan we niet doen. Deze kast wordt afgeschreven.

Reden; er heeft op het Oude Kerkhof dit jaar opnieuw een Ransuil met succes gebroed.

Resultaat, 4 uitgevlogen jongen. En omdat ook een Steenuilpaar jaarlijks succesvol broed op het erf van Jan Teunis, grenzend aan de oostkant van het Oude Kerkhof, zou er voedselconcurrentie kunnen ontstaan.

Wat ook nog meespeelt is de relatief korte afstand tot de drukke RW36.

Uitgevlogen jonge, onervaren Torenvalken zouden een makkelijk verkeersslachtoffer kunnen worden. Vrij regelmatig zijn op dit traject dode vogels gevonden. (R. Brunink)

TV4.

Op 8 juli ruim 3 weken na dat deze Torenvalken waren geringd, werd deze foto nog gemaakt. Een plaatje!

Gerard Spit
Gerrit Schepers
Herman Stevens
Johan Niphuis

K.N.N.V. Torenvalk project

Broedsucces en ringgegevens 2015.

Broedsucces en ringgegevens
2016.

pootring: alluminium**TV 1.**

Locatie Veenschap
Grondeigenaar; R.J. Nijland,
Westeinde 556, Vriezenveen.

niet gebroed.

TV 2.

Locatie Veenschap
Grondeigenaar; Leo Nijhof,
de Reiger 12, Vriezenveen.

geringd; 16 juni 2015, 6 jongen (6 eieren).

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
150 mm.	199 gr.	3.801.069
148 mm.	260 gr.	3.801.070
150 mm.	225 gr.	3.801.071
140 mm.	205 gr.	3.801.072
148 mm.	224 gr.	3.801.073
144 mm.	225 gr.	3.801.074

opm. jongen bijna vliegvlug.

TV 3.

Locatie Veenschap
Grondeigenaar; Leo Teunis,
Oosteinde 25, Vriezenveen.

geringd; 7 juli 2015, 3 jongen (4eieren).

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
60 mm.	148 gr.	3.801.098
67 mm.	158 gr.	3.801.099
55 mm.	139 gr.	3.801.100

opm. jongen ± 10 dgn. oud.

TV 4.

Locatie Veenschap
kast geplaatst 26 januari 2016.

**pootring: TV1 t/m 5 aluminium geel,
6 en 7 aluminium****TV 1.**

geringd; 8 juni 2016, 6 jongen (6 eieren)

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
105 mm.	220 gr.	3.804.375
94 mm.	202 gr.	3.804.374
110 mm.	173 gr.	3.804.373
75 mm.	170 gr.	3.804.372
105 mm.	173 gr.	3.804.371
108 mm.	199 gr.	3.804.370

TV 2.

geringd; 23 mei 2016, 5 jongen (6 eieren)

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
144 mm.	253 gr.	3.804.351
150 mm.	266 gr.	3.804.352
144 mm.	222 gr.	3.804.353
142 mm.	213 gr.	3.804.354
129 mm.	234 gr.	3.804.355

TV 3.

geringd; 8 juni 2016, 6 jongen (6 eieren)

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
102 mm.	234 gr.	3.804.369
86 mm.	164 gr.	3.804.368
125 mm.	213 gr.	3.804.367
130 mm.	250 gr.	3.804.366
115 mm.	217 gr.	3.804.365
116 mm.	209 gr.	3.804.364

TV 4.

Locatie Veenschap
Grondeigenaar; Jos Knoef,
Weitemanweg 19, 7678 RA Geesteren.

geringd; 16 juni 2016,

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
101mm.	216 gr.	3.804.355
85 mm.	188 gr.	3.804.356
102 mm.	202 gr.	3.804.357

85 mm.	211 gr.	3.804.358
70 mm.	161 gr.	3.804.389

TV 5.

Locatie Veenschap (de Giek)
Grondeigenaar; Gemeente Vriezenveen.

geringd; 16 juni 2015, 6jongen (6eieren).

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
170 mm.	210 gr.	3.801.063
170 mm.	233 gr.	3.801.064
177 mm.	233 gr.	3.801.065
153 mm.	207 gr.	3.801.066
165 mm.	203 gr.	3.801.067
150 mm.	218 gr.	3.801.068

opm. jongen bijna vliegvlug.

TV 6.

Locatie Faijersheide
Grondeigenaar; gemeente
Vriezenveen/Staatsbosbeheer

geringd; 16 juni 2015, 5 jongen (5 eieren).

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
130 mm.	248 gr.	3.801.058
125 mm.	227 gr.	3.801.059
141 mm.	240 gr.	3.801.060
141 mm.	266 gr.	3.801.061
136 mm.	217 gr.	3.801.062

opm. jongen bijna vliegvlug.

TV 7.

Locatie oude Kerkhof.
Grondeigenaar; gemeente Vriezenveen.

niet gebroed.

in 2016 krijgt deze kast no. **TV 8.**

TV 5.

geringd; 8 juni 2016, 5 jongen (5 Eieren)

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
110 mm.	219 gr.	3.804.363
108 mm.	210 gr.	3.804.362
105 mm.	194 gr.	3.804.361
118 mm.	224 gr.	3.804.360
117 mm.	213 gr.	3.804.359

TV 6.

geringd; 2 juni 2016, 6 jongen (6 eieren)

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
90 mm.	193 gr.	3.804.377
114 mm.	210 gr.	3.804.378
117 mm.	211 gr.	3.804.379
120 mm.	196 gr.	3.804.380
102 mm.	185 gr.	3.803.381
114 mm.	206 gr.	3.803.382

TV 7.

Locatie Faijersheide
Grondeigenaar; gemeente
Vriezenveen/Staatsbosbeheer

geringd; 2 juni 2016, 6jongen (6 eieren)

<u>vleugellengte.</u>	<u>gewicht.</u>	<u>ringnummer.</u>
81 mm.	183 gr.	3.804.383
88 mm.	179 gr.	3.804.384
77 mm.	180 gr.	3.804.385
78 mm.	162 gr.	3.804.386
81 mm.	160 gr.	3.804.387
55 mm.	127 gr.	3.804.388

TV 8.

Locatie oude Kerkhof
grondeigenaar; gemeente Vriezenveen.

niet gebroed.